

Štovski ŽELEZAR

Leto XIX.

1979

JUNIJ

št. 12

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

NISMO KLONILI

Ko je bilo najtežje, smo se uprli. Vse svet je strmел, ko so se narodi tako male države, razkosane, podjarmljene, odločili za tisto najhujše, najtežje, za odpor, upor, vstajo. Da, prav zaradi tega, ker se nismo pustili podjarmiti, čeprav je bivša država tako sramotno propadla, poveljstvo gnile, razpadle vojske pa kapituliralo. Toda narodi Jugoslavije

7. julija je počil prvi strel upora v Srbiji, 13. julija se dvigne v napad domala vsa Črna gora, 22. julija odjeknejo uporniški strel slovenskih partizanov, že dva dni prej je bila ustanovljena Prva celjska četa, 27. julija začenja osvobodilni boj Hrvatska, ta dan tudi Bosna in Hercegovina. Zaradi posebnih okoliščin začno z vstajo Makedonci 11. oktobra 1941.

Tako so naši narodi sledili pozivu Politbiroja CK ZKJ in tovariša Tita. Udarne skupine so bile preimenovane v partizanske odrede, ki so napadali železniške proge, mostove in tovarne. Uničiti je bilo treba vse, kar je služilo sovražniku, zlasti pa njegovo živo silo. Sicer majhne partizanske enote in slabo oborožene so vendarle zadajale okupatorjem udarce, skrb in zaznali smo, da nastaja nekaj novega, ki se krepi iz dneva v dan, nekaj, iz česar je nastajala naša bodoča narodnoosvobodilna vojska, nastajala je udarna pest revolucije, brez katere si ni bilo mogoče zamisliti uspešnega osvobodilnega gibanja. In v tem osvobodilnem gibanju, v teh krvavih borbah proti okupatorjem sta se kovala bratstvo in enotnost naših narodov kot važen pogoj in opora našim načrtom in naporom v preteklosti, v narodnoosvobodilni borbi, sta pa tudi pogoj našim prizadevanjem danes in poročstvo za neodvisnost, trdnost in varnost tudi v prihodnosti.

Ob prazniku Dneva borca nam hitijo misli nazaj na prehojeno težko pot v borbi in v obnovi, v uvajanju novih odnosov v socialistični samoupravni skupnosti. Veselimo se zmage nad fašizmom, veselimo se doseženega v obnovi in graditvi in to nam daje vzpodbude za nadaljnje delo v pre-

obrazbi naše družbe. Vemo, da sile starega, okrnelega, preživelega še dvigajo glavo in zavedamo se, da je to naperjeno proti vsemu naprednemu, proti svobodoljubnemu človeštvu, proti miru, proti pravici in resnici, proti socializmu, proti vsemu, kar nam simbolizira naš praznik — dan borca. Po velikih uspehih borbe in naporov za novo socialistično družbo, po obnovi in nagli graditvi novih tovarn, šol, kulturnih domov, predvsem pa uvajanju novih, humanih odnosov, se nam je odprla nova fronta — samoupravljanje. Začela se je in na-

daljuje se dolgotrajna bitka za graditev samoupravnih socialističnih odnosov, nadaljuje se socialistična revolucija.

Dan borca je praznik nas vseh, ne samo praznik borcev narodnoosvobodilne borbe. Je praznik vseh, za katere je socialistična prihodnost, ki temelji na samoupravnih odnosih, njihova bistvena opredelitev. Veličine tega praznika ne moremo omejiti samo na sklepe, sprejete v enem dnevu, v tem prazniku vidimo ključni datum v razvoju in pridobitvah naše revolucije.

R. U.

niso priznali kapitulacije. Našli so se pravi, zvesti sinovi svoje domovine in se zbrali 4. julija 1941 sredi okupiranega Beograda v vili Vladimira Ribnikarja. Tu se je sestal razširjeni plenum politbiroja CK Komunistične partije Jugoslavije, ki ga je vodil Josip Broz-Tito. Sklenili so, naj partizani snujejo odrede, ki naj takoj začnejo z oboroženo vstajo in sabotajami. Vsem jugoslovanskim narodom je bil poslan poziv, naj se dvignejo v boj proti okupatorjem.

Ta dan slavimo kot **DAN BORCA**, kar tudi zasluži zaradi globoke zgodovinske pomembnosti. Poziv je naletel na nepričakovan odmev. Dogodki so se odvijali naglo, presenetljivo za okupatorje, ki so bili prepričani, da so narode Jugoslavije že pokorili. Naši poštene ljudje pa so uvideli, da bi vsako čakanje na kako pomoč od zunaj, vsako odlaganje z uporom pomagalo ukoreniniti moč okupatorjev in pomagalo uvajanje in izvajanje okupatorskih načrtov, iztrebiti naše narode. Zdaj je veljalo vključiti v bojne vrste osvobodilnega gibanja vse zdrave ljudske sile in prepričati vsakega poštenega državljanja, da je naša prihodnost odvisna od vsakega posameznika in od vseh skupaj. In tako je postal mesec julij mesec začetka vstaj po Jugoslaviji.

Tovarne delavcem

Dve besedi velikega pomena. Kaj vse je zaobseženo v tem geslu! Tega se predobro zavedamo v naši socialistični samoupravni skupnosti. Samoupravljanje, prehod v samoupravljanje, to je tista velika prelomnica v naši največji zgodovini. Rojstni datum ima 27. junija; leta 1950 je Ljudska skupščina Federativne ljudske republike Jugoslavije na svojem rednem zasedanju sprejela Temeljni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih, v veljavi pa je ta zakon od 12. julija 1950. V septembru in oktobru tega leta so v delovnih kolektivih že izvolili delavske svete in upravne odbore.

Sprejetje tega zakona pomeni najpomembnejše revolucionarno dejanje v naši družbeni dejavnosti po sprejetju zakona o nacionalizaciji osnovnih proizvodnih sredstev. S tem ukrepom so uresničili marksistično načelo: »Tovarne delavcem!« in stopili v novo, višjo razvojno stopnjo naše socialistične graditve, v kateri prehajamo iz državnega na družbeni sistem vodenja našega gospodarstva. Ta zakon je logična posledica razvoja v graditvi naše socialistične družbene ureditve po načelih dosledne socialistične demokracije in sprošča nadaljnje, še obširnejše ustvarjalne sile našega delavskega razreda. Z izvajanjem določil tega zakona smo dosegli glavni smoter te zgodovinske odločitve: da se gospodarstvo osvobodi državne uprave in da s tem odpravimo negativne pojave, ki so zavirali

razvoj gospodarske in politične svobode. V našem samoupravnem sistemu smo se šolali in tudi že prešolali iz slabo zainteresiranih članov skupnosti in kolektivov v gospodarje, upravljalce, ki vedno bolj stremijo za dobrim, vestnim in čim učinkovitejšim gospodarjenjem. Zdaj imamo bogate izkušnje v teh prizadevanjih; spominjamo se, na kakšne težave smo velikokrat naleteli pri uvajanju samoupravnih odnosov, pri reševanju in razreševanju človeških, proizvodnih in družbeno-ekonomskih odnosov. Pred delovnimi ljudmi so stale izredno zapletene, težavne naloge, to je izredno zahtevna šola življenja in gospodarjenja. Pobrskajmo malo po spominu: 6. septembra 1950 je bil izvoljen prvi delavski svet v naši železarni, za predsednika pa tov. Tugomer Voga; 13. 9. tega leta je bilo prvo zasedanje delavskega sveta — izvoljen je bil prvi upravni odbor — predsednik tov. Franc Spolenak; 17. septembra tega leta svečana predaja ključev tovarne s strani predstavnika oblasti prvemu predsedniku delavskega sveta; 20. decembra 1960 izvoljen prvi obratni delavski svet ter začetek uvajanja ekonomskih enot; 20. 9. 1961 je delavski svet sprejel program podjetja. Ta je vseboval modernizacijo in mehanizacijo proizvodnje in izboljševanje pogojev dela, povečanje proizvodnih zmogljivosti, uvedbo sodobnih tehnologij, ki omogočajo višjo proizvodnjo in znižanje proizvodnih stroškov in naposled je program zajemal povečanje stopnje specializacije in

(Nadaljevanje na 2. strani)

4. julij -
dan borca

Srebrna medalja na 48. mednarodnem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu

Enajstega maja je 46. mednarodni kmetijski sejem v Novem Sadu svečano odprl podpredsednik predsedstva SFRJ tov. FADILJ HODŽA. Na tej specializirani manifestaciji, ki sodi po udeležbi in obsegu med največje tovrstne prireditve v svetu in je trajala do 20. maja, je na 300.000 kv. metrih razstavnega prostora sodelovalo preko 1600 razstavljalcev iz 60 držav.

Železarna Štore — TOZD Tovarna traktorjev se je sejma udeležila z 32 traktorji, FIAT pa z 28 traktorji. Traktorji železarne in Fiata so bili razstavljeni skupaj na 2000 kv. metrih razstavnega prostora, ki ga ima Štore-Fiat za 10 let v najemu. Tu je postavljena tudi ustrezna stavba, ki omogoča vodenje poslovnih razgovorov in je last Železarne Štore.

Traktorji Štore 402 in 404 so bili na sejmu razstavljeni z dodatno opremo kot je kabina, kom-

presor, utežni in razvodni ventili, tako da so dobili številni obiskovalci širok vpogled, s čim se lahko ti traktorji dodatno opremijo.

Poleg teh dveh osnovnih tipov traktorjev smo na sejmu sodelovali še s traktorji Štore 402 S in 404 S, kar pomeni novo dopolnitev asortimenta, saj imata oba po 45 KS.

Mesto zase in posebno priznanje je nudil traktor Štore 302, ki je po izvedbi lažji od prej naštetih, a zaradi svojih karakteristik močno uporaben na manjših posestvih. Strokovna komisija za novosti na sejmu mu je podelila srebrno medaljo. Zanimanje obiskovalcev in mnenje omenjene strokovne komisije kaže, da bo ta traktor, tako ko jih bo dovolj na tržišču, zasedel ustrezno mesto, kot ga že zavzemata traktorja Štore 402 in 404.

Poleg velikega števila obiskovalcev, ki so iskali razne infor-

macije od možnosti nakupa do nabave rezervnih delov, je bilo več službenih razgovorov s trgovskimi hišami (Agrotehnika, Agrovovodina, Poljoopskrba, Avtomakedonija itd.). Zaključki teh razgovorov bodo jasno vodilo za tržne nastope pri oblikovanju politike prodaje.

se je zelo zanimal za problematiko TOZD TT in je bil seznanjen s carinskimi obremenitvami uvoza pri poslih kooperacije TT in o zahtevku za povečanje brezcarinskega začasnega uvoza. Posebno pereč je namreč problem usklajenosti cen in preizkize uvozne kvote za TOZD TT glede na to,

Naši traktorji na letošnji sejamski razstavi kmetijskih strojev v Novem Sadu

Iz Fiatovega proizvodnega programa, katerega v SFRJ zastopa Železarna Štore, je bil podan zahtev na Sejmko upravo za prodajo 25 komadov od razstavljenih traktorjev preko sejamske kvote v višini 300.000 \$. Kot zanimivost je imel Fiat na sejmu razstavljen prerez traktorja Fiat 880.

Razstavni prostor TOZD — TT je na sejmu obiskal tudi pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino, tov. Maks Bastl, ki

da že preko 50 % proizvodnje izvažamo.

Glede problemov cen okoli sestavnih delov v domači kooperaciji je tov. Bastl svetoval, da zelo aktivno sodelujemo v vseh organih (koordinacijskih odborih in splošnih združenjih) pri Gospodarski zbornici, saj bomo le tako lahko reševali probleme, ker se predlogi rešujejo samo preko samoupravnega dogovarjanja.

Ivan ZOLNIR

Tovarne delavcem

(Nadaljevanje s 1. strani)

finalizacije. To so izredno zahtevni načrti in naloge, o katerih so odločali in razpravljali organi delavskega samoupravljanja. Ti načrti so zahtevali celega človeka, njegovo izredno prizadevnost, veliko zrelost, trezno razmišljanje in poglobljanje v tako zapletene gospodarske, smoupravne zadeve in končno pravo zavest slehernega člana organov samoupravljanja, tu je namreč šlo za pomembne in življenjsko važne odločitve.

Sledili so še novi važni samoupravni sklepi: 15. julija 1966 sklep delavskega sveta o prehodu na 42-urni delovni teden. Potem je važen datum 15. 9. 1969, ko smo se na referendumu odločili za združitev v združeno podjetje Slovenske železarne; 30. 9. 1969 je sledil svečani podpis pogodbe o združitvi v Združeno podjetje Slovenske železarne; in v dneh od 9. do 11. aprila 1973 smo na zborih delovnih ljudi sprejeli sklepe o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela in organizacije skupnih služb. Seveda so tako preobrazbo doživljali delovni ljudje v vseh delovnih organizacijah po širni naši domovini. Tako so se razvijali v prave gospodarje in na pridobljenih izkušnjah naprej razvijali samoupravljanje. Rasel je interes, da se sprejemajo takšni ukrepi, s katerimi je mogoče dosledneje uveljavljati načelo delitve po delu na vseh ravneh. Vedno bolj postajajo samoupravni odnosi odločujoči na področju dela in gospodarjenja. V pogojih delovanja zakonov blagovnega gospodarstva se razvijajo odnosi za boljše tehniško opremljenost, za izboljšanje strukture proizvodnje in za doseg večje gospodarne učinkovitosti dela. Obenem raste skrb za boljše strokovno, gospodarsko in politično razgledanost, kar je že postala osnovna naloga v današnjih pogojih samoupravljanja. Vse bolj se uveljav-

ljajo ukrepi za stabilizacijo v našem gospodarstvu, zavzemanje za odpravljanje vseh mogočih vrst odtujenja ustvarjenih sredstev iz gospodarskih organizacij, kar odpira nove možnosti za večjo reprodukcijsko sposobnost delovnih organizacij in boljšo materialno podlago samoupravljanja.

Tako bomo lahko tudi letos ob dnevu samoupravljalca — 27. juniju ugotavljali, da ima samoupravljanje v naši družbi že globoke korenine, da je samoupravljanje zdaj, ko združuje delo in vodenje, resnično najzanesljivejši in najbogatejši vir za storilnost, za vse višjo storilnost, za povečanje produktivnosti dela, kar nam zagotavlja tudi večji dohodek in stabilno rast in ker temelji naše samoupravljanje na humanih idejah, ima še prav posebno vrednost. Danes je važno, da vse bolj spodbujamo organizatorje proizvodnje, ki lahko največ pripomorejo k dobri organizaciji dela in poslovanja, s tem pa tudi k večji produktivnosti dela in dohodka. Sedaj se dobro zavedamo, da je boj za čim boljše produktivnost dela pogoj in ključno vprašanje, nadaljnega razvoja in zato vsakodnevna najpomembnejša naloga. Saj vemo, da z nizko produktivnostjo dela ni mogoče doseči stabilizacije gospodarskih tokov in boljšega gospodarjenja. Danes se samoupravno udeležujemo tudi izven delovnih organizacij, v krajevni skupnosti, v njihovih delegacijah, v družbenopolitičnih organizacijah in v drugih dejavnih družbenega ustvarjanja, seveda pa tudi v občinah in v samoupravnih interesnih skupnostih. Kajti vloga vseh teh dejavnikov, povezava vseh različnih interesov in potreb, celovit sistem samoupravnih in demokratičnih odnosov, sodelovanje med vsemi temi dejavniki, pomeni zadovoljivo rast samoupravljanja.

R. U.

Priznanje ZRVS Štore

V okviru Tedna varnosti in družbene samozaščite občine Celje ter proslave dneva varnosti je bila v hali Golovec osrednja proslava, ki se jo je poleg predsednikov občinskih in medobčinskih organov in organizacij udeležil tudi član sveta federacije, narodni heroj Franc Leskovšek-Luka.

Pisan kulturni program, ki so ga popestrili pripadniki organov javne varnosti, je spremljala nabito polna dvorana gledalcev.

Svečan govor ob dnevu varnosti in 35-letnici organov za notranje zadeve je imel tov. Zahrastnik, sekretar medobčinske konference zveze komunistov. V svojem govoru je opisal pota razvoja organov za notranje zadeve ter vlogo, ki so jo ti organi imeli med vojno v prvih povojnih letih, in ki jo imajo danes za ohranitev pridobitev naše revolucije in samoupravnega socialističnega razvoja naših narodov in narodnosti.

Na proslavi so bila podeljena zvezna, republiška in občinska priznanja za uspehe na področju

varnosti in družbene samozaščite. Občinski svet za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Celje je podelil Krajevni organizaciji rezervnih vojaških starešin Štore pismeno priznanje za dosežke pri razvoju družbene samozaščite.

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR

V četrtem letu petletke

Gospodarski načrt sozd Slovenske železarn, sprejet s strani delavskega sveta dne 21. 2. 1979 za letošnje leto, ki je že četrty v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980, predvideva naslednje dosežke:

		indeks 79/78
— surovega jekla	815.000 ton	103,4
— blagovne proizvodnje	823.399 ton	102,7
— realizacije	13,7 milijarde din	125
— izvoza	61 milijonov dolarjev	149
— število zaposlenih	18.340 delavcev	1035

V gospodarskem načrtu za leto 1979 imajo posamezne delovne organizacije SZ naslednje deleže:

	Jesenice	Ravne	Store	Predelovalci	Skupaj
— surovo jeklo	61,3	26,2	12,5	—	100
— blagovna proizvodnja	57,2	17,7	20,4	4,7	100
— realizacija	47,8	25,0	18,2	9,0	100
— izvoz	23,6	32,7	29,5	14,2	100
— zaposleni	37,5	28,2	19,1	15,2	100

Udeležba DO v poslovanju SZ se v primerjavi z letom 1978 torej ne bo veliko spremenila. Iz pregleda načrtovane strukture gotovega blaga sledi, da je sozd Slovenske železarn kljub svoji vertikalni naravnosti pretežno proizvajalec reprodukcijskega materiala, saj ta tudi za leto 1979 zajema 75,8 %, kovinsko predelovalni kompleks pa le dobrih 24,2 % blagovne proizvodnje. Razumljivo je, da je ta odnos pri iztržku od prodaje blaga drugačen.

Od prodaje jekla se predvideva 8,3 milijarde din ali 60,8 % realizacija; od prodaje predelanih izdelkov bodo Slovenske železarn iztržile 5,4 milijarde din ali okrog 39,2 % realizacije. Prodaja v smeri predelanih izdelkov je najbolj izrazita pri izvozu. Medtem ko bodo v strukturi prodaje doma 63,2 % zajemala jekla, bo pri izvozu ta odstotek znašal le 36, kar pomeni, da bodo Slovenske železarn skozi 2/3 izvoza dosegle s prodajo večstopenjsko predelanih izdelkov.

V gospodarskem načrtu za leto 1979 je torej upoštevana poslovna politika sozda SZ, da se z dobavami reprodukcijskega materiala domačim porabnikom nadomesti uvoz jekla, neposredni prtok deviz pa prednostno uresničuje z izvozom vrednejših izdelkov. Kljub velikemu povečanju izvoza je treba ugotoviti, da bo leta 1979 v predvideni realizaciji še vedno predstavljal le 10 % celotne prodaje blaga. Planirana izravnava uvoza reprodukcijskega materiala z izvozom blaga, ki naj bi jo sozd Slovenske železarn dosegel že v začetku naslednjega petletnega obdobja, bo zahtevala še velike napore. Za normalno poslovanje in tekoče oskrbovanje materiala bilanca za leto 1979 namreč predvideva uvoz reprodukcijskega materiala, energije in rezervnih delov v vrednosti preko sto milijonov dolarjev. To pomeni, da bomo z izvozom pokrili le 60 % uvoza, in to brez upoštevanja opreme, ki naj bi jo iz tujine dobili oziroma naročili za okrog 40 milijonov dolarjev.

Za razvoj investicijski načrt predvideva s prispevki skoraj 2,3 milijarde din naložb v osnovna sredstva. S tako investicijsko politiko naj bi delovne organizacije v glavnem ulovile korak petletnega razvoja in v naslednje srednjeročno obdobje stopile močnejše in proizvodno sposobnejše.

POSPEŠEVANJE RAZVOJA

Znano je, da je zaostajanje investicijskih naložb bil glavni objektivni razlog, da sozd Slovenske železarn ni na planirani dinamiki rasti proizvodnje. Tudi načrt naložb za leto 1978, ki naj bi delno nadoknadil zamujeno v prvih dveh letih sedanjega srednjeročnega obdobja, je bil le polovično uresničen. Bolje pripravljeni naj bi v četrtem letu petletnega plana 1976—1980 dosegli več. Pri naložbah v nove projekte ima v letošnjem letu največje načrte Železarna Ravne.

Gospodarski načrt predvideva naslednje naložbe v osnovna sredstva:

	žel. Jesenice	žel. Ravne	žel. Store	Predelovalci	Storitvene OZD	SZ
milijonov din	619	1.011	296	247,5	4,5	2.178
delež	28,5	46,4	13,6	11,3	0,2	100

Železarna Jesenice bo dokončala izgradnjo naprav za neprekinjeno vlivanje gredic, pričela z drugo modernizacijo jeklarne, dokončala plinifikacijo, nabavila računalnik in izvedla razne zamenjave ter dopolnitve proizvodnih naprav. Železarna Ravne bo nadaljevala izgradnjo kovačnice, pričela z razširitvijo in posodabljanjem jeklarne, gradila jeklolivarno, tovarno nerjaveče armature na Muti in tovarno pnevmatičnih strojev na Ravnah, razširitev tozda kovinarstvo Ljubno, odpravljala ozka grla v valjarni in razširila zmogljivosti strojegradnje.

Železarna Store bo s postavitvijo nove obločne elektropeči povečala zmogljivosti jeklarne, širila livarno, obdelovalnico valjev, jeklovlek ter žarilne zmogljivosti.

V predelovalnih delovnih organizacijah bodo največje investicije za proizvodnjo industrijske opreme v orodjarni in nabavi strojev v vrednosti 105 milijonov din imela v Verigi Lesce; Plamen nabavlja kovaške naprave in kalilno linijo, Tovil modernizira vijakarno, Žična pa povečuje proizvodnjo žičnih mrež.

Interna banka sozda SZ bo za izvrševanje investicijskega načrta obdobju poleg kratkoročnega financiranja tekočega poslovanja razširila na dolgoročni sektor in prevzela vlogo združevanja sredstev DO SOZD SZ ter drugih OZD, bo opravljala pomembno vlogo pri izvrševanju investicijskega načrta. Uresničevanje določil samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SZ daje dobre sadove predvsem na področju pridobivanja in optimiziranja izkoriščanja razpoložljivih finančnih virov. Sistem namenskega združevanja sredstev pripomore, da se investicijski viri delovnih organizacij SZ usmerjajo na dogovorjene razvojne projekte, kar omogoča priliv dodatnih domačih in tujih finančnih sredstev.

Interna banka sozda SZ bo za izvrševanje investicijskega načrta za leto 1979 prispevala 321 milijonov din združenih sredstev OZD, kar je 13 % načrtovanih naložb in bo s tem zavezala celotno finančno konstrukcijo investiranja. DO SZ bodo namensko za razvojne načrte v letu 1979 združile 233 milijonov dinarjev, kar je 72 % dohodkovno združenih sredstev. Interna banka je zato pospeševalec razvoja delovnih organizacij sozda SZ.

NA SLEDI DOHODKA

Dohodek je temeljni cilj vsake samoupravne gospodarske aktivnosti, zato je razumljivo, da je zajet tudi v gospodarskem načrtu SZ za leto 1979. Načrt skupnega prihodja in njegova razdelitev predvideva:

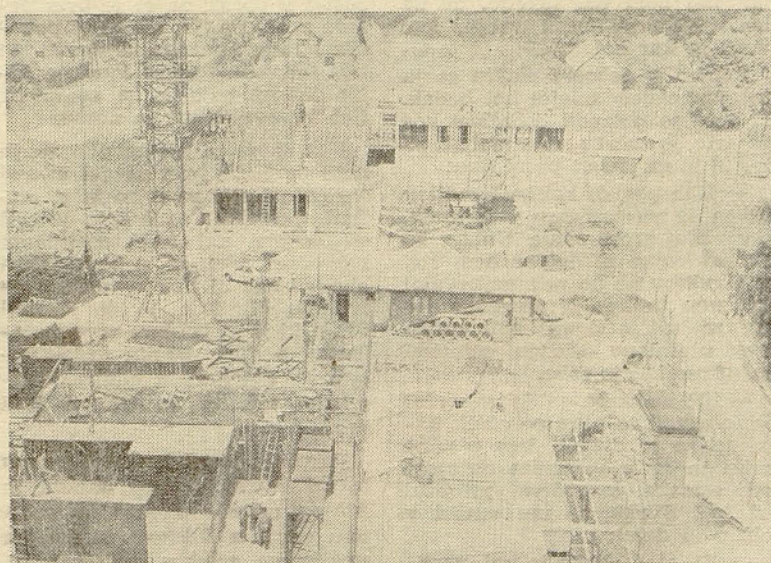
4,7 milijard dinarjev dohodka,
3,1 milijardo dinarjev čistega dohodka,
2,2 milijardi dinarjev sredstev OD bruto,
0,9 milijard dinarjev sredstev za sklade.

Predviden čisti dohodek, ki je glavni interes zaposlenih, zagotavlja skladno gibanje realnih osebnih dohodkov s produktivnostjo dela in tako oblikovanje sredstev za sklade, kar bo omogočilo nove naložbe v osnovna sredstva in vzporedni razvoj življenjske ravni.

Naloge, ki jih nalagajo gospodarski načrti tozdog, DO in sozda SZ kot celote, so zelo zahtevne, tako po obsegu proizvodnje, izvozu, rentabilnosti poslovanja, kot pri investicijskih naložbah. Delavski svet je zato sklenil, da morajo vse OZD in skupne službe v sozdu Slovenske železarn izdelati ter sprejeti akcijske programe s konkretnimi zadolžitvami za uresničevanje gospodarskega načrta,boljšanje delovne ter tehnološke discipline, redno oskrbovanje tekočega poslovanja, varčevanje s surovinami, energijo in optimiziranje izkoriščanja delovnega časa.

Dosežki prvega četrletja letošnjega leta nas ne zadovoljujejo. Zaostanek je največji zopet pri izvozu, kar se lahko mašuje, zato bodo potrebni še večji napor, da bi izpolnili vse sprejete obveze načrtovane, enostavne in razširjene reprodukcije Slovenskih železarn.

Oporoka revolucionarja in usmerjevalca humane in demokratične izgradnje socializma jugoslovanskih narodov in narodnosti, tovariša Edvarda Kardelja, nas obdaja in obvezuje, da s prizadevnostjo pri učenju in delu v slogi gradimo sebi in našim naslednjim rodovom lepšo prihodnost. To je zapisano v gospodarskem načrtu sozda SZ za leto 1979.

Pogled na gradbišče izgradnje zdravstvenega doma in stolpnice

Problemi oskrbe z jeklenimi odpadki pri proizvodnji

Sedanje obdobje je za železarstvo na svetu in tudi pri nas obdobje dinamičnega tehnološkega razvoja in sprememb. Zadnjih 15 let je prineslo velika gibanja v strukturi deležev tehnoloških postopkov za proizvodnjo jekla. Daleč prevladujoč je kisikov postopek v konvertorjih. Veča se delež jekla, proizvedenega v električnih pečeh. Zaradi različnih vplivov na gospodarnost proizvodnje sorazmerno hitro opuščajo Siemens-Martinov postopek, ki je dajal okoli 100 let največji delež v svetovni proizvodnji jekla. V obdobju zadnjih 15 do 20 let so nastale tudi druge pomembne tehnološke spremembe, ki imajo pomemben vpliv na kvaliteto proizvedenega jekla, izplen in tudi proizvodnost. Te novosti so: neprekinjeno vlivanje, vakuumiranje, dogotavljanje jekla v ponvah, elektro pretaljevanje pod žlindro, avtomatizacija proizvodnih naprav, neprekinjene tehnološke linije itd. Vzporedno s tehnološkimi spremembami so se večale proizvodne naprave, ki s svojo proizvodnostjo spodbujajo zastarele, manjše proizvodne enote, ki jih posebno v obdobju zadnjih 3—4 let, v obdobju krize na svetovnem tržišču jekla, v zahodnih evropskih državah masovno ustavljajo.

Istovrstno s spremembami v tehnologiji in velikosti proizvodnih enot so se menjali in se še menjajo pogoji oskrbe z osnovnimi surovinami in energijo. Te spremembe so posledica nihanj tržnih pogojev prodaje jeklarskih proizvodov, vplivov, ki jih prinašajo spremembe v tehnologiji in

seveda pogojev ter gibanj na svetovnem trgu surovin in energije.

Vložek, potreben za proizvodnjo jekla v jeklarskih postopkih, ima s svojo ceno najpomembnejši delež vpliva na gospodarnost proizvodnje in ima važen, če ne odločujoč vpliv tudi na kakovost končnega izdelka. Kemična sestava in oblika vložka sta pomembna za tehnološki potek proizvodnje, za proizvodnost zaradi vpliva na trajanje proizvodnega postopka in na kemične ter s tem na fizikalne in mehanske lastnosti končnih izdelkov.

Osnovni vložek za proizvodnjo surovega jekla je v glavnih sestavinah iz surovega železa in starega železa oziroma jeklenih odpadkov. Delež obeh navedenih sestavin je odvisen od uporabljene osnovnega procesa proizvodnje jekla. Kisikovi konvertorski postopki uporabljajo za osnovni vložek tekoče belo surovo železo iz visokih in redkeje iz elektro indukcijskih pečeh. Poraba starega železa je namenjena hlajenju šarže pred dogotovitvijo. Običajna potreba starega železa je 25 do največ 35 % teže vložka, odvisno od kemične sestave surovega železa.

Pri SM postopku je bilo največ v rabi razmerje med surovim in starim železom okoli 55 : 45. V času nizke cene starega železa se je večal tudi njegov delež v vložku, če je bil jekleni odpadki seveda na razpolago. Postopek je možen tudi do 100 % uporabe jeklenega odpadka.

Pri proizvodnji jekla v električnih pečeh je delež starega železa najvišji in običajno znaša od

85 % do 96 %. Delež surovega železa je možno povečati in je znana uporaba tekočega surovega železa do 40 %. V nekaterih postopkih in pri nekaterih kvalitetah je potrebno vložiti tudi samo staro železo, ali še bolje rečeno — čim bolj čiste jeklene odpadke. Kot skrajni primer so jekla, kjer služi kot pretežni vložek sestava raznih železovih zlitin in drugih legirnih elementov, kadar proizvajajo posebno visoko legirana jekla in imajo jekleni odpadki le manjši delež.

V preteklem 1978. letu je bil v jugoslovanski proizvodnji jekla, ki je znašala 3,4 milijona ton, delež SM jekla 43 %, konvertorskega jekla 31 % in jekla iz električnih pečeh 26 %. Za letošnje leto načrtujejo, da bo letna proizvodnja prvič preseгла 4 milijone ton. V letu 1979 naj bi bilo v skupni proizvodnji največ konvertorskega jekla z deležem 37,9 %, delež SM jekla načrtujejo s 36,6 % in elektro jekla 25,5 %. Delež elektro jekla se v celotni proizvodnji sicer znižuje, dejansko pa se bo količina povečala. Z novo zgrajenimi električnimi obločnimi pečmi v jugoslovanskih železarnah lahko pričakujemo, da se bo naslednje 1980. leto dvignila proizvodnja elektro jekla vsaj za 300.000 ton. Prihodnje 1980. leto bo zadnje leto sedanjega srednjeročnega razvojnega obdobja. Po razpoložljivih možnostih koriščenja zmogljivosti v jugoslovanskih jeklarnah bi morala prihodnje leto znašati jugoslovanska proizvodnja jekla nekaj več kot 5 milijonov ton. V Slovenskih železarnah imamo dva osnovna načina

proizvodnje surovega jekla: SM postopek in proizvodnjo v električnih pečeh. Leta 1978 je bil delež elektro jekla že 55,6 %, v letošnjem 1979. letu je načrtovan delež elektro jekla nad 60 % in v obdobju po letu 1980 naj bi postopno prešli v celoti na proizvodnjo elektro jekla. Problem vložka spremlja jugoslovansko železarstvo že vrsto let in je jekleni odpadki gotovo eno temeljnih vprašanj nadaljnjih možnosti razvoja. Na domačem, jugoslovanskem področju zberejo premalo starega železa, da bi lahko pokrili vse potrebe in je uvoz starega železa že leta nazaj pomembna postavka v jugoslovanski devizni bilanci.

Če je problem starega železa že sedaj prisoten v jugoslovanskem železarstvu, bo toliko bolj ob dinamični rasti proizvodnje v letošnjem in naslednjem letu. To vprašanje je skupen problem jugoslovanskih železarn in le v tem okviru je treba obravnavati tudi vprašanje vložka za slovenske jeklarne.

Problem vložka za proizvodnjo kvalitetnih jekel je vezan s tako visokim deležem na proizvodnjo v električnih pečeh, da ostale postopke lahko pri njegovi obravnavi zanemarimo. Vprašanje je treba upoštevati kot količinski in kvaliteten problem predvsem pri proizvodnji elektro jekla, ker pri konvertorskem jeklu problem nečistoč iz jeklenih odpadkov skoraj ne more vplivati na končno kvaliteto jekla, oziroma se je tem negativnim vplivom možno veliko lažje ogniti.

Pričevanje iz NOB

16

TRN V PETI

Nekaj časa je vrtal brez besed vanje z očmi, nato pa se je nenadoma obrnil k policaju v dežnem plašču, se mu nasmehnil in ga vprašal:

— To so torej ti tvoji mangupi, ki ničesar ne vedo? E, bogami, jaz jim bom dal lekcijo, da se bodo hitro spomnili vsega, kar vedo in kar ne!

Policaj v dežnem plašču se je tej »domislili« smejal kot bedak. Iz žepa je potegnil počekčan kos papirja, je začel z njim mahati po zraku in ga kazati poročniku:

— Kar poglej, koliko banditov imam še na seznamu v Brkinih, prav zdaj grem ponje. Dokler bo še kaj vojne in dokler bom živ, ti banditov ne bo primanjkovalo! Ti samo glej, da te mangupe dobro zdelajo! Je skoraj vpil vpricho treh ujetnikov oficirju, salutiral in odkorakal iz sobe.

— Nič ne skrbi, pa dobro srečo! je še zavpil za njim poročnik, nato pa se je dvignil iz pisalne mize in se s spačenim obrazom od samega sovraštva približal najprej Blisku, se mu vnesel v obraz in dejal:

— Ej, ej, — kako je kaj, partizanski poročnik? Kako se kaj po-

čutiš pri nas? Prav vesel sem, da sva se spoznala! Seveda je bolje, da si ti moj gost tukaj, kakor da bi bil jaz tvoj tam pri vas! Zato dovoli, poročnik, da se malo pobliže spoznavam! Zatem je malega Bliska s tako močjo treščil s pestjo v obraz, da se je brez besede zrušil na tla, kot bi ga pokosila strela. Enakega pozdrava sta bila takoj deležna še Janez in Albin in vsi trije so se znašli na tleh krvavečih ust in nosov.

Kot da se ni nič zgodilo, se je nato poročnik spet usedel v svoj škripajoči stol za mizo in si prižgal cigareto. Čez čas je ukazal stražarjem, naj trem ujetnikom razvežejo roke, da si bodo lahko obrisali kri, ki jim je curljala po bradah. Najhuje jo je izkupil Blisk, ki je že pri tem prvem srečanju s tem novim zaslisevalcem in mučiteljem odnesel presekanost ustnico in izgubil tudi zob.

Poročnik je zdaj ukazal enemu izmed stražarjev naj Janeza in Albina odvede v sosedno sobo, sam pa je z Bliskom in drugim stražarjem ostal v svoji pisarni, kjer se je posvetil samo Blisku.

Soba, kamor je stražar odvedel Albina in Janeza, je bila prav tako nič drugega, kakor mučilnica. Vsa oprema v njej je bila velika klop na sredini, pri kraju pa mizica z dvema stolicama. Zdaj se je celo stražar postavil v vlogo zaslisevalca in je začel oba ujetnika izpraševati in ju zraven pretepati in drezati vanju s palico, da sta bila oba kmalu spet polna dodatnih modric po vsem telesu. To je trajalo vse dopoldne tja do kosila, ko je poročnik s silno ihto vrgel napol mrtvega Bliska iz sobe na hodnik in vse skupaj nagnal na kosilo. Ukazal je Janezu in Albinu, ki sta tudi sama komaj stala na nogah, naj pobereta »svojega poročnika« in ga odneseta v skupno sobo, kjer so bili prej zaprti. Blisk je bil skoraj brez zavesti, kar naprej je stopal in so ga bolela predvsem rebra. Imel je nekaj zlomljenih in več nalomljenih, saj je mučilec hodil po njem z okovanimi čevlji in ga brcal, da je bilo komaj še kaj življenja v njem. In vendar ni klonil!

Tovariša sta ga dvignila in ga s težavo prenesla v skupno sobo, kjer se je zleknil po golih tleh. To mu je za silo ublažilo najhujše bolečine, vendar pa je odklonil tisto zeljnato brozgo, ki so jo dobili za kosilo. Tako in tako ne bi mogel jesti, ko pa je imel vsa razbita usta in otekel obraz, da ga je bilo hudo že pogledati.

Prav tako so kosilo odklonila izmučena dekleta, ki so jih hkrati

ti pripeljali z zaslisanja. Bile so vse v ranah, z grozno podplutimi obrazi in otečenimi ustnicami, vse okrvavljene in raztrgane. Nekateri so kar na glas jokale, spet druge so samo stokale — kot na primer Malečkarjeva s Suhorja in Krebljeva z Ostrožnega brda, ki sta bili tako zdelani, da sta nepremično ležali na tleh in se sami niti premakniti nista mogli.

Nekaj manj so bili pretepeni trije izmed štirice ujetih partizanov, ki so bili prav tako na zaslisanju. Četrtega — Lojza — ni bilo med njimi, ker so ga odpeljali v bolnišnico zaradi ognuje njih ran na glavi, ki jih je dobil na Suhorju med delom okrog bunkerja.

Po kosilu je sam intendant te nedičevske enote povedal ujetnikom, da je bilo to zadnji obrok hrane, ki jim ga je lahko preskrbel za denarje, ki so jih našli pri njih po ujetju. Zanj so menda nakupili nekaj hrane pri kmetih — ravno toliko, kolikor so jim jo pač dali, poslej pa da bodo morali biti ob svojem. In res ne ta in ne naslednji dan niso dobili nobene jedi.

Kmalu po kosilu so naše tri ujetnike spet odgnali na zaslisanje.

Tokrat samo Bliska in njegovega tovariša. Odgnali so jih v isto sobo, kjer je zločinski poročnik dopoldne zasliseval in skoraj ubil Bliska. Tam so bili zdaj kar trije oficirji — razen že znanega poročnika Steva še en poročnik.

visokokvalitetnih jekel v jugoslovanskih železarnah

Kot že rečeno, domače zbiranje jeklenih odpadkov ne pokriva sedanjih potreb vložka. Pregled za zadnjih 10 let kaže, da je vsako leto delež uvoženih jeklenih odpadkov med 20 do 28 % količine starega železa, potrebnega za vložek pri proizvodnji jekla. Če ne upoštevamo skrajnih podatkov za potrebo iz domačega zbiranja in uvoza, kar je podvrženo tudi

gibanju cen, potem lahko kot normalni odnos upoštevamo, da je bila povprečna specifična poraba jeklenih odpadkov za proizvodnjo jekla v jugoslovanskih železarnah med 510 do 530 kg/tono. V tej porabi je 48 do 52 % lastnih odpadkov, 24 do 26 % iz domačega zbiranja in 25 do 28 % iz uvoza.

bližnji predvideni kvalitetni proizvodni program slovenskih jeklarn bi ob izboljšanju sortiranja tudi iz domačega zbiranja letna količina 200 do 250.000 ton čistega jeklenega odpadka verjetno kar zadostovala za potrebe slovenskih jeklarn.

Pri nekaterih kvalitetah je možna višja udeležba čistega surovega železa v vložku, vendar pri omejenem delu kvalitet in v omejeni količini.

Vse druge rešitve so vezane v celoti ali pretežno na uvoz. Od tega je prva in najenostavnejša rešitev nakup čistega vložka iz uvoza.

Druga rešitev je uporaba železove gobe, pri čemer je ekonomsko gotovo najugodnejša pot dolgoročna pogodba za pokrivanje potreb iz uvoza od proizvajalca, ki nudi železovo gobo s čim manj neželenimi spremljevalci.

Tretja, ekonomsko vprašljiva pot je lastna proizvodnja železove gobe, na osnovi uvozne čiste rude, z domačimi reducenti. Vprašanje izbire reducenta, ki bi bil na razpolago v zadostnih količinah in ob sprejemljivi ceni, je še docela odprto. Praktično rešitev bo treba iskati pri polnem izkoriščanju domačih možnosti in kot dopolnilo — reševanje z uvozom.

Trenutno je na razpolago na svetovnem trgu tudi železova goba, pretežno v obliki metaliziranih peletov. V času nizke cene starega železa so ustavljali nekatere komaj zgrajene zmogljivosti za proizvodnjo železove gobe. Zaradi visoke porabe energije in reducenta, realno do 3,5 Gcal za proizvedeno tono, je cena železove gobe močno odvisna od gibanja cen goriv in reducentov.

Prognozirji so pred petimi leti napovedovali, da bo že leta 1980 znašala svetovna proizvodnja železove gobe 64 milijonov ton. Čeprav je zgrajenih že veliko naprav ter je vrsta novih naprav v gradnji in projektiranju, prihodnje leto, kot kaže, svetovna proizvodnja ne bo presegla 30 milijonov ton.

V jugoslovanskih železarnah bo verjetno v prihodnjem srednjeročnem obdobju do leta 1985 in še kako leto čez problem oskrbe s starim železom najbolj pereč, predvsem pa problem zagotovitve čistega vložka za visoko kvaliteta jekla. To je obdobje, v katerem se bodo nove zmogljivosti konvertorskih jeklarn šele gradile in se bo uvažala proizvodnja v že zgrajenih konvertorskih jeklarnah do polnega koriščenja kapacitet.

Proizvodnja elektro jekla se bo podvojila v Jadranski železarni Split, več kot podvojila v železarni Boris Kidrič v Nikšiću, v projektiranju je nova električna obložna peč v Železarni Zenica in nekaj jeklenih odpadkov bodo porabili tudi v jeklarni, ki je v gradnji pri FENI — Kavadarci, kjer bo njihova osnovna proizvodnja fero-nikelj.

Slovenske železarne naj bi še pred letom 1985 dosegle že od 1962. leta v dolgoročni projekciji planiranih 1 milijon ton jekla. Da bi imeli lažjo predstavbo o izračunu potrebnih količin starega železa za predvideno proizvodnjo jekla, so v naslednji tabeli podatki o specifični porabi jeklenih odpadkov v jugoslovanskih jeklarnah po tehnoloških postopkih za leta po 1970 v kg za proizvedeno tono jekla.

Tabela 1

Pregled gibanja deležev jeklenega odpadka po viru nabave in specifična poraba:

Leto	Lastni odpadki	Domače zbiranje	Uvoz*	Poraba v kg/tono proizvodnje jekla
1970	48	31	19	510
1971	53	21	26	462
1972	54	19	27	469
1973	52	17	31	426
1974	49	21	30	526
1975	47	26	25	507
1976	50	24	26	553
1977	48	26	26	536

* Upoštevane so tudi dobave razreza ladij iz uvoza.

Staro železo iz domačega zbiranja je slabo sortirano in slabo pripravljeno. Posebno moti, ker ni sortirano po kemični sestavi in je nečisto. S starim železom prihajajo v vložek nekontrolirane, neželenne količine spremljajočih elementov, katerih med tehnološkim procesom proizvodnje jekla ni mogoče odstraniti, kot so: baker, antimon, kositer, arzen in drugi. Z nesortiranimi ali slabo sortiranimi jeklenimi odpadki prihajajo v vložek tudi nekateri elementi, ki jih za določene kvalitete namerno dodajamo, pri drugih pa so neželeni, kot npr. mangan, krom, vanadij, molibden in drugi. Dobro pripravljen vložek z veliko nasipno težo omogoča hitro zakladanje, kar nima pozitivnega vpliva samo na čas trajanja šarže in proizvodnost, temveč tudi na tehnološki postopek in vrsto dejavnikov, ki vplivajo na gospodarnost in kvaliteto proizvodnje.

Iz uvoza je možno oskrbeti čist, sortiran in tudi po velikosti pripravljen vložek za najprimernejši način zakladanja. To je najenostavnejša, najdražja in razen tega še devizna pot oskrbe s kvalitetnim vložkom.

Cene na svetovnem trgu starega železa se močno menjajo in se gibljejo vzporedno s tržnimi pogoji prodaje jeklarskih izdelkov.

Leta 1973 je bila v začetku leta cena nizka — pod 50 \$/tono za prvo kvaliteto. Do konca leta 1973 se je ta cena dvignila nad 80\$/tono. Po nadaljnjih 5—6 mesecih je bila nad 130 \$ in ob koncu leta 1974 že okoli 180 \$/tono. Po nastopu krize v trgovanju z jeklarskimi proizvodi je cena jeklenih odpadkov hitro padla in pristala v letu 1976 in 1977 zopet na nivoju okoli 50 \$, dokler se v počasnem gibanju navzgor ni približala sredi leta 1978 zopet 90 \$, kar strokovnjaki smatrajo, da je realna cena ali vrednost za prvo razredno, šaržirno staro železo na svetovnem trgu. Dvig cene v zadnjih mesecih, ko je prišla zopet nad 100 \$, in dosegla do 130 \$ za tono, pripisujejo prej težkim vremenskim pogojem v pretekli zimi, kot pa odrazu gibanj na sve-

tovnem trgu z jeklarskimi izdelki. Tržišče se sicer blago popravlja, na visoko konjunkturo pa še v letu 1979 in tudi prihodnje leto nihče ne računa. V pričetku maja 1979 je cena prvi kvaliteti na ameriškem trgu zopet zdrknila pod 100 \$ za tono.

Napovedovalci razvoja železarstva v svetu so še leta 1974 ocenjevali, da bo znašala svetovna proizvodnja jekla leta 1980 okoli 915 milijonov ton, za kar bi bilo potrebno 490 milijonov ton jeklenih odpadkov. Od te količine bi lahko pokrili iz lastnih odpadkov 317 milijonov ton in iz zbiranja bi dobili še 167 milijonov ton. Takšna bilanca je pokazala že leta 1980 primanjkljaj 6 milijonov ton.

Za leto 1980 bi morali biti že veliki optimisti, da bi pričakovali večjo svetovno proizvodnjo surovega jekla kot 790 do največ 800 milijonov ton. Do leta 1985 se forej ni bati, da bi na svetovnem trgu jeklenih odpadkov nastal primanjkljaj, ki je bil napovedan pravzaprav že za sedanje obdobje. Težava je le v tem, da so za uvoz potrebne devize. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da je težko dobiti tudi po kemični sestavi odgovarjajoče in sortirano staro železo, ki je neposredno uporabno za vložek.

Za rešitev tega vprašanja je zopet več poti in možnosti.

Dve možnosti imamo za domače zbiranje oziroma reševanje problema za dinarje.

Prvo je organizirano zbiranje kvalitetnih, čistih jeklenih odpadkov in tudi organizirano sortiranje v skladiščih starega železa pri zbiralcih in v železarnah.

Druga možnost je dolgoročni dogovor o odkupu lastnih odpadkov pri proizvajalcu ali proizvajalcih konvertorskega jekla po ceni, ki se splača za obe zainteresirani strani. Pri večini masovnih kvalitet nečistoče, ki jih prinaša delež 30 % starega železa, ne motijo. Razumljivo to ne velja za šarže, katerih odpadki bi se zbiral kot čist vložek za proizvodnjo tistih vrst jekla, kjer je za dosego želene kvalitete čist vložek predpogoj. Za sedanji in

Tabela 2

Postopek	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
SM	412	372	366	380	386	381	445
Elektro	966	888	980	982	979	979	983
Konvertorski	356	375	371	434	459	374	244

Pustimo ob strani vzroke za sorazmerno velike razlike po letih. Pri konvertorskem postopku je visoka poraba zaradi specifične tehnologije in pogojev v Železarni Skopje. Že v letu 1978 in naprej se bo poraba gibala v normalnih okvirih — okoli 300 kg za tono proizvedenega jekla.

Za proizvodnjo SM jekla se ne bomo veliko zmotili, če vzamemo v račun kar porabo 420 kg za tono jekla.

Pri elektro jeklu je verjetno poraba 980 kg za tono jekla nizka, povprečno pa tudi za pogoje v slovenskih jeklarnah sprejemljiva za prihodnje, ko bo staro železo zopet dražje.

Pri širokem proizvodnem asortimentu Slovenskih železarn in sorazmerno velikem deležu večstopenjske predelave vzemimo v račun, da bo iz vsake proizvedene tone jekla nastalo 700 kg gotovih izdelkov. Pri enem milijonu ton jekla da to 300.000 ton lastnih odpadkov letno.

Leta 1978 je prispevalo domače zbiranje za proizvodnjo jekla v slovenskih jeklarnah 160.000 ton jeklenih odpadkov. Predpostavljamo, da se bo to zbiranje uspešno stopnjevalo še dve leti po 10 % in

nadalje 7 % letno. Če bi se to uresničilo, bi leta 1985 lahko dobili iz domačega zbiranja okoli 254.000 ton jeklenih odpadkov.

Lastnih 300.000 ton in iz zbiranja 254.000 ton da skupno 554.000 ton. Ob predpostavki, da bi bila cela proizvodnja jekla Slovenskih železarn iz električnih peči, potem moramo računati pri proizvodnji 1 milijon ton jekla na letno porabo 980.000 ton jeklenih odpadkov. Po tem izračunu bi morali nabaviti iz uvoza še 426.000 ton.

Številke, navedene v seštevku, so zaokrožene, kar ni ob problemu, ki ga hočem prikazati in podčrtati, prav nič pomembno. Pomembno je to, da moramo za naš nadaljnji razvoj vprašanje vložka upoštevati. Problem je zagotoviti zadostne količine in problem je zagotoviti kvaliteten vložek, da bi imeli zagotovljeno surovinsko osnovo za proizvodnjo zahtevnega kvalitetnega programa. Problem je treba rešiti, kar je naloga tehnologov in komercialistov. Problem je treba rešiti, ker sem prepričan, da je proizvodnja elektro jekla za Slovenske železarne v prihodnjem razvojnem obdobju edina sprejemljiva gospodarna rešitev.

Potek obravnave inovacijskih predlogov

V želji, da bi čimveč sodelavcev seznanili s potekom obravnavanja inovacijskih predlogov, smo se odločili, da zapišemo nekaj besed o tem in tako pomagamo razjasniti morebitne nejasnosti.

Inovacijski predlog predlagatelj prijavi običajno na posebnem

formularju, ki ga lahko pošlje ali pa osebno prinese v oddelek za inovacije, kjer dobi tudi formular. Omenjeni oddelek za inovacije se nahaja v nekdanjih prostorih OTK v Štorah I. Če predlagatelj nima možnosti sestaviti prijave, mu je dolžan pomagati vodja organizacijske enote, v ka-

teri predlagatelj dela; če pa želi, mu pri tem lahko pomaga tudi analitik za inovacije (tel. 332). V predlogu mora avtor navesti svoje osebne podatke, z nekaj stavki opisati staro stanje in pomankljivosti, kratko opisati predlagano izboljšano stanje in prednosti, po možnosti pa navede še, na osnovi česa bi se po njegovem mnenju lahko izračunal prihranek. Če je potrebno, priloži skice ali načrte. Predlagatelj lahko prijavi predlog kot že izvedeno izboljšavo, ki daje rezultate, kot izdelan predlog, ki se ga lahko izvede, ali kot idejo, ki jo je treba pred izvedbo še dodelati.

V oddelku za inovacije dobi predlog svojo evidenčno številko. Analitik ga prouči, se posvetuje s predlagateljem o morebitnih nejasnostih in primerja s podobnimi, že prijavljenimi predlogi. Prvenstvo do avtorstva ima namreč tisti, ki prvi prijavi predlog. Nato analitik določi osebe, ki predlog strokovno ocenijo in navedejo svoje mnenje o prednostih in pomankljivostih predloga, iznajdljivosti, ekonomski upravičenosti, predlagajo faktor ustvaritvene sposobnosti itd. Vsi podatki se potem ponovno zberejo v oddelku za inovacije, kjer se proučijo in kontrolirajo; nato jih pošljemo v obravnavo komisiji za gospodarjenje v tozdu, v katerem bi se naj ali pa se predlog že uporablja. Sejam komisij obvezno prisostvujeta analitik za inovacije in član centralne komisije za racionalizacije. Tudi avtorji imajo pravico, da so prisotni na seji, na kateri se obravnava njihovi predlogi. Komisija predloge obravnava in na osnovi samoupravnega sporazuma o inovacijah v SZ ter zbranih strokovnih ocen določi, ali je predlog sprejet ali ne, potrdi ali zavrne prikaz gospodarske koristi, določi faktor ustvaritvene sposobnosti, število posebnih nadomestil, ki pripadajo predlagatelju, višino enkratnega pavšalnega nadomestila, če se odloči zanj, in stroškovno mesto, ki ga inovacijski predlog bremeni.

V primeru, da predlog še ni izveden, komisija odloča o izvedbi. Za tak predlog lahko odloči enkratno pavšalno nadomestilo, ali pa izplačilo enega ali več posebnih nadomestil po določenem času uporabe, ko se lahko izračunajo prihranki, ki jih predlog prinaša.

Predloge, ki so se ali naj bi se izvedli v delovni skupnosti skupnih služb, obravnava centralna komisija za racionalizacije.

Če predlog komisija zavrne, avtor pa se s sklepom ne strinja, se lahko pritoži. Pritožbo lahko pošlje v oddelek za inovacije, če pa želi, se lahko tudi osebno zgleda pri analitiku. Pritožbo obravnava centralna komisija za racionalizacije, ki po potrebi določi posebno strokovno komisijo, ki predlog ponovno prouči.

Komisija pošlje zapisnik o sprejetih sklepih in gradivo obravnavanih predlogov nazaj v oddelek za inovacije, kjer se arhivira in na osnovi gospodarske koristi predloga izračuna posebno nadomestilo, kadar je to potrebno. Sklep nato pošljemo še v ve-

rifikacijo komisiji za gospodarjenje DO, delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve pa v primeru, da je predlog pozitivno ocenjen, tako da izstavijo odločbo. En izvod prejme predlagatelj ter po enega oddelek za inovacije, kadrovska služba ter obračunska služba, ki na osnovi odločbe izplača predlagatelju nadomestilo. Pooblaščen osebja je dolžna izdati pismeno odločbo o izplačilu posebnega nadomestila najkasneje v 15 dneh po verifikaciji sklepa komisije za gospodarjenje v TOZD ali centralne komisije za racionalizacije.

Avtor lahko za posamezen predlog prejme največ tri posebna nadomestila, ki jih izračunamo na osnovi koristi oziroma prihrankov, ki jih izboljšava daje. Enkratno posebno nadomestilo pripada avtorju, kadar gre za enkratni prihranek in za predloge, ki so v uporabi do dveh let, oziroma na koristne predloge. Za predloge, ki so v uporabi 3 do 5 let, pripadajo avtorju dve posebni nadomestila; za predloge, ki so v uporabi nad 5 let pa tri.

Prvo posebno nadomestilo se izračuna na osnovi enkratnega prihranka ali pa na osnovi prihranka, ki ga daje inovacija oz. racionalizacija v prvem letu uporabe. Drugo posebno nadomestilo se izračuna na osnovi povprečnega prihranka drugega in tretjega leta uporabe, tretje pa se izračuna na osnovi četrtega in petega leta uporabe.

Višine posebnih nadomestil so različne. Najnižji znesek, ki ga avtor lahko po samoupravnem sporazumu o inovacijah dobi, je 300 dinarjev; najvišji pa je dejansko odvisen samo od gospodarske koristi inovacije in faktorja ustvaritvene sposobnosti. Z njim je opredeljeno, ali je inovacija izvedena na ožjem ali širšem strokovnem področju predlagatelja ali celo izven njegovega strokovnega področja in ali je izvedena z že znanimi, izvirnimi ali popolnoma novimi rešitvami.

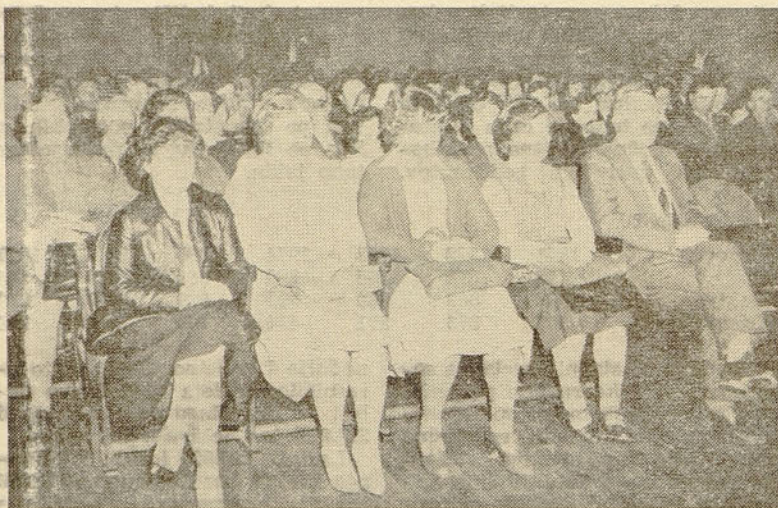
Najvišja izplačana nadomestila v letu 1978 so se gibala med 4.000 in 9.000 dinarjev, v letu 1977 pa med 10.000 in 16.000 dinarjev.

Dušan Krošl

Naši jubilaranti

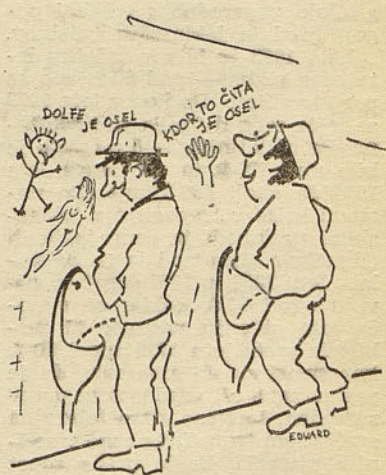
Jubilantom je čestital predsednik KPO dipl. ing. Dušan Burnik

Pogled na zbrane jubilate v Kulturnem domu v Štorah

Program proslave jubilarantov je popestril nastop učencev osnovne šole Štore

— Pogledj, pogledj, koliko skritih talentov imamo v naši delovni organizaciji!

Patrolni pohod

V okviru praznovanja dneva zmage, tedna varnosti in družbene samozaščite v občini Celje ter akcije »Nič nas ne sme presenetiti« je bil 9. maja 1979 patrolni pohod.

Organizacija in izvedba patrolnega pohoda ni imela samo prazničnega oboležja, temveč je bil to tudi preizkus znanja in vzdržljivosti nastopajočih.

Tekmovalci so morali poleg 2,5 kilometrov dolgega in zahtevnega pohoda obvladati in pokazati znanje v streljanju z MK puško, metanju ročne bombe, topografiji in iz zgodovine NOB — pohod XIV. divizije na Štajersko.

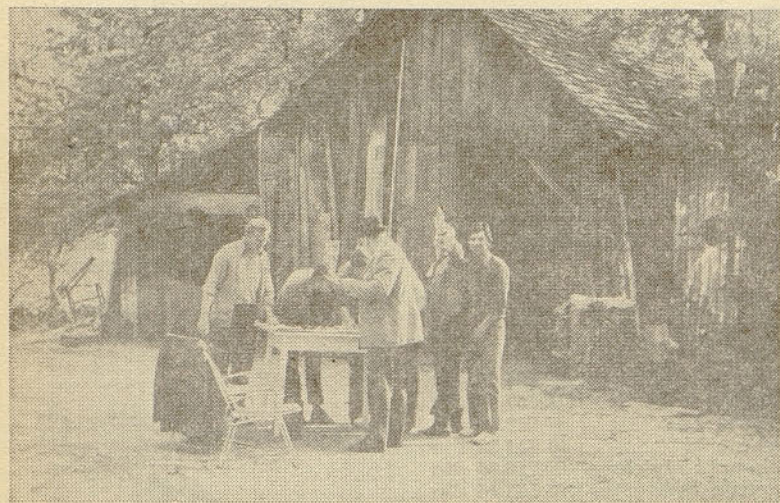
Petčlanske ekipe so bile za opravljene naloge in za pohod točkovane, vsota točk je dala zmagovalca.

Članske ekipe:

1. TOZD jeklarne — valjarne	321
2. TOZD gradb. kom. stan. gosp.	315
3. TOZD kontrola kakovosti	306
4. TOZD energetika	303
5. KO rez. voj. starešin II	295
6. TOZD meh. obdelava	295
7. ŠKIMC Štore — seniorji	287
8. TOZD tovarna traktorjev	285
9. TOZD transprot	284
10. KO rez. voj. starešine I	274
11. TOZD družb. prehrana in gost.	267
12. TOZD livarna strojne litine	266
13. DS za ekonom. in razvoj	256
14. TOZD liv. valjev, kok. in m. l.	254
15. TOZD elektroplavž	226

Del udeležencev patrolnega pohoda

Na delovni točki — izpit iz topografije

Tekmovanja se je udeležilo 19 ekip, od tega 4 mladinske in 15 članskih.

REZULTATI:

Mladinske ekipe:

1. TVD Partizan Štore	286
2. Osnovna šola Štore I	248
3. ŠKIMC Štore	220
4. Osnovna šola Štore II	217

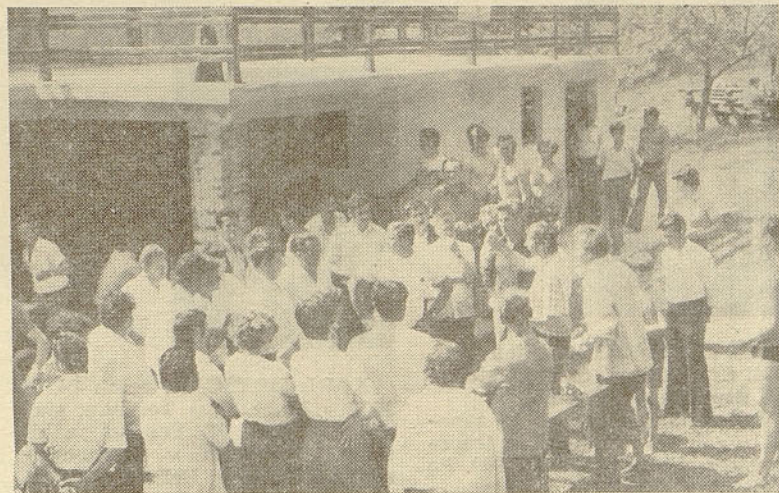
Preko 100 tekmovalcev in organizatorjev, Krajevne organizacije zveze rezervnih vojaških starešin Štore je bilo s tekmovanjem in pogoji izredno zadovoljnih, k doseženim rezultatom pa je prispevalo svoj delež tudi vreme.

Naj zapišemo še to, da je bila v ekipi družbena prehrana in gostinstvo ena ženska, v ekipi ekonomike in organizacije pa kar tri — pa še to, da so bile te tovarišice enakovredne sotekmovalcem. To tekmovanje naj bi postalo tradicionalno.

Tovariško srečanje valjarjev valjarne I na Tratni

Valjarna I je eden izmed tistih obratov, ki zaposluje zaradi nemehaniziranosti obrata okoli 280 delavcev v treh izmenah. Veliko

dušil pikado, tretji so se lotili streljanja balonov z zračno puško. Možnosti za rekreacijo pa so bile tudi drugje. Naš glavni in

Podelitev nagrad najboljšim v rekreaciji. Predsednik OOS tov. Potrata drži »kratek« nagovor.

število zaposlenih in režim triizmenskega dela zblizujejo ljudi le po izmenah. Majhna pa je povezanost in poznanstvo v obratu kot celoti.

Ti momenti in dolgoletne želje delavcev po organizaciji tovariškega srečanja med vsemi zaposlenimi v valjarni I so sprožili akcijo sindikata in obratovodstva valjarne k organizaciji takega srečanja. Po zbranih prijavah, v katerih je bilo prijavljenih tudi precej žena zaposlenih delavcev, smo pristopili k organizaciji samega srečanja. Srečanje smo realizirali v nedeljo, 27. maja z namenom, da bi zaradi rednih tedenskih popravil v soboto imeli možnost udeležbe prav vsi, ki so se na srečanje prijavili. Lepo sončno vreme in vedno večje število udeležencev, ki so se iz vseh koncev zbirali pred Ribiškim domom na TRATNI, nam je obetalo, da bomo prijetno preživeli nedeljo. In res je bilo tako. Po programu se je do 9. ure zjutraj zbralo 150 udeležencev v vedrem razpoloženju in prijetnem pričakovanju. Zaradi zanesljivosti udeležbe smo pobirali akontacijo. Le-ta je bila ob prihodu na Tratno vsem udeležencem povrnjena. Večina jo je porabila v bifeju za prvo žejo in boljše razpoloženje. Po pozdravnih besedah, ki jih je napotil udeležencem obratovodja valjarne I tov. Kranjc, so bili navzoči seznanjeni s programom srečanja.

Le-ta je predvideval:

Okrepčilo v obliki »partizanskega golaža« za vse udeležence. Zanj je bil zadolžen tov. Krajšek in moramo priznati, da nam je še kako teknil. Pri mizah ni bilo prostora za vse, pa se je večina kar po »partizansko« poseda okrog doma na Tratni in si potegnila prvo lakoto. V drugem delu programa, ki je predvideval rekreacijski del, smo prepustili vsakemu, da se je zabaval po svoje. Nekateri so se zabavali ob bolj ali manj uspešnih poizkusih ribičev, da v praksi potrdijo svoje sposobnosti. Druge je nav-

odgovorni ekonom tov. Boris je potreboval precej pomočnikov. Za pečenje na žaru je bilo pripravljeno 60 kg mesa (kotleti, meso za čevapčiče in perutnino). Potrebno je bilo prinesiti drva, skrbeti za ogenj pod tigljem, razrezati kruh, čebulo in izoblikovati čevapčiče, pa tudi pijačo smo pridno nosili iz kleti. V tem času je športno-rekreacijski del dosegel svoj višek ob stari valjarski

Upoštevajte vendar, da imam nežno roko

panogi — vlečenju vrvi. Medsebojno so se pomerile ekipe posameznih izmen in okrepčena ekipa obratovodstva in armaturne delavnice. Mislim, da smo vsi uživali ob zagnanosti tekmovalcev, na koncu pa z odobravanjem pozdravili zamgovalno ekipo izmene vodje Leskovška. Po tekmi je bilo nekaterim pošteno vroče in marsikdo se je osvežil v jezeru, drugi spet je bil bolj potreben

(Nadaljevanje na 8. strani)

Upokojeni

V mesecu maju so se v naši delovni organizaciji upokojili naslednji delavci:

LUDVIK KAMPUŠ, rojen 24. 7. 1924, Sv. Ema pri Šmarju, stanujoč Brezovica 7, Šmarje.

V Železarni Store se je zaposlil 18. 9. 1958 in delal v transportnem obratu do 24. 7. 1959. Po krajši prekinitvi se je ponovno zaposlil v naši delovni organizaciji 8. 7. 1960, kjer je bil najprej nameščen v šamotno, nato pa v livarno valjev, kjer je ostal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 25. 5. 1979.

CORTEZE PASQUALE, rojen 11. 2. 1919 v Aqua Formosa, Italija, stanujoč Titov trg 8, Celje, se je najprej zaposlil v Opekar- ni Ljubečna, in sicer od 21. 8.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta

JOŽETA VIDMAJERJA

se iskreno zahvaljujemo upravi in sindikatu ŽELEZARNE ŠTORE za darovane vence, posebno pa GD ŽELEZARNE ŠTORE za vso pomoč, kakor tudi tov. Stefanu Krumpaku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Enaka zahvala tehraskim pevcem, sostanovalcem hiše in vsem ostalim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena Ivanka, hčerki Aga in Frida z družino in ostalo sorodstvo

1970 do 15. 10. 1975. Dne 16. 10. 1975 se je zaposlil v Železarni Store, in sicer v TOZD GKSG kot zidar, kjer je ostal vse do upokojitve.

Redno se je upokojil 31. 5. 1979.

KARL DREŠČAK, rojen 24. 1. 1924 v Lívku pri Tolminu, stanujoč Zlateče 22, Šentjur je bil najprej zaposlen v Lesnoindustrijskem obratu Belišče, Dne 17. 4. 1947 se je zaposlil v Železarni Store v obratu valjarna I. Leta 1959 je bil premeščen v TOZD Transport, kjer je ostal vse do upokojitve.

Redno je bil upokojen 30. 4. 1979.

Tovariško srečanje valjarjev valjarne I na Tratni

(Nadaljevanje z 8. strani)

notranje mokrote. Ne da bi se dodobra zavedali, se je čas prevlekel v popoldan. Prve porcije pečenega mesa so že prejeli najbolj »izčrpani«, pijača pa je kljub popoldanskim pripeki vztrajno koprnela iz zabojev.

Tu in tam so se nekateri že opotekali, jeziki so se razvzvali, muzikantje so zaigrali, razpoloženji pari pa zaplesali. Drugi so se zbirali v manjše skupine in kmalu je bilo slišati prijetne domače viže. Razpoloženje je bilo na višku. Jedače in pijače pa še vedno na pretek.

Če govorim v imenu udeležencev, smo na Tratni preživeli zares čudovito nedeljo. Ko smo v poznih popoldanskih urah zapuščali prizorišče, smo si bili vsi enotni, da je taka srečanja potrebno negovati in še večkrat organizirati. Kajti če smo s tem srečanjem uspeli okrepiti tovariške in medčloveške odnose med zaposlenimi v obratu, smo dosegli veliko, potem tudi boljši rezultati pri delu ne bodo izostali.

Prvomajski šahovski turnir

Ob svoji 85-letnici obstoja je dne 26. 4. 1979 EMO Celje organiziral prvomajski šahovski turnir.

Na tekmovanje so bile povabljene najmočnejše ekipe delovnih organizacij s celjskega področja ter ŽTP in ISKRA, obe iz Ljubljane.

Ekipe so bile 4-članske. Režim tekmovanja: po Bucholzu na čas 10 minut in na padec zastavice.

Naša delovna organizacija, ki je igrala v postavi: Janežič, Potočnik, Čagalj in Arzenšek, je dosegla zelo lep uspeh, saj je zasedla v končni razvrstitvi odlično 4. mesto.

Končni vrstni red je bil naslednji:

1. ŽTP Ljubljana	49,5
2. INGRAD Celje	46
3. GORENJE Velenje	39
4. ŽELEZARNA ŠTORE	33

5. ISKRA Ljubljana	32,5
6. EMO Celje	28
7. PARTIZAN Šentjur	27,5
8. REK Velenje	27
9. KOVINOTEHNA Celje	25,5
10. PTT Celje	22
11. ŠKIMC Store	20
12. AERO Celje	19
13. CINKARNA Celje	19
14. ZLATARNA Celje	18
15. ŽICNA Celje	15

Tekmovanje, ki je potekalo v prijateljskem in borbenem vzdušju, je trajalo 5 ur.

Organizacija in izvedba tekmovanja s strani EMO je bila vzorna. Igralci so bili med igranjem deležni okrepčil in malice. Najbolje uvrščene ekipe so prejele poleg pokalov in plaket še praktična spominska darila.

Podobnih tekmovanj si šahisti še želimo.

Karel Janežič

Naša solidarnost

S tesnobnimi občutki smo sredi aprila poslušali novice o katastrofalnem potresu, ki je prizadel prebivalce Črne gore. Sočustvovali smo z njimi, ki so izgubili svoje najbližje, ki jim je potres uničil vse možnosti normalnega življenja in dela.

Nič novega ne povem, če spominam na hitro in učinkovito akcijo za pomoč prizadetim, s katero so vsi ljudje naše domovine takoj priskočili na pomoč, da bi omilili posledice potresa. Akcija je stekla dobro, hitro in učinkovito.

Tudi v naši delovni organizaciji smo hitro pristopili k organiziranju pomoči. Iz združenih sredstev sklada skupne porabe smo takoj nakazali 100.000 din, dogovorili smo se o strokovnjakih, ki naj bi odšli v Črno goro odpravljati poškodbe, sklenili smo, da vsi zaposleni delamo na prosto soboto in enodnevni zaslužek odstopimo potresnemu območju.

Enodnevni zaslužek, ki ga odstopamo, je znašal po tozdih:

Elektroplavž	29.204,50 din
in aglomeracija	210.657,60 din
Jeklarne valjarne	59.012,10 din
Livarna I	91.411,80 din
Livarna II	60.710,85 din
Mehanska obdelava	61.597,15 din
Tovarna traktorjev	130.487,45 din
Vzdrževanje	35.014,30 din
Energetika	40.807,25 din
Transport	44.079,70 din
Kontrola kakovosti	29.770,85 din
Gradbeno, komun.	16.905,90 din
in stanov. gospod.	178.180,85 din
Družbena prehrana	
in gostinstvo	
DS skupne službe	
Skupaj	987.840,30 din

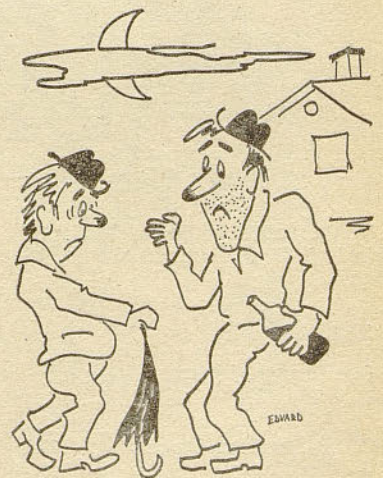
Ker so se svojim prispevkom odpovedale tudi samoupravne interesne skupnosti, je prikazan znesek v bruto znesku. Svojem prispevkom se nista odrekla samo SIS Zdravstvena skupnost v testnem delu, ki ga plačujemo iz dohodka TOZD v skupnem zne-

sku 22.905,30 din ter SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skupnem znesku 7.271,50.

K solidarnostni pomoči je pristopil tudi Svet konference osnovnih organizacij sindikata in nakazal za pomoč potresnemu področju 10.000 din.

Akcijo za pomoč potresnemu območju smo vodili organizirano in posebej tudi v okviru SOZD Slovenske železarnice, kjer smo se dogovorili, da dodatno namenimo vsi skupaj še 1.000.000 din, od česar znaša naša obveznost 170.000 din. Poravnali jo bomo v glavnem v materialni obliki.

Z odzivnostjo na solidarnostno akcijo smo lahko zadovoljni. Kljub temu da si ne želimo, da bi takšne akcije morali ponavljati, ugotavljamo, da je v vseh nas vendarle velik čut solidarnosti do sočloveka. Zavedamo se, da je lažje dajati kot sprejemati in pripravljeni smo, da to storimo vsakokrat, ko bi bilo potrebno.

— Kaj, stare se bojiš? Nikar, no! Zavriskaj, zavpij tako, da se bodo sosede zbudili, pa stara ne bo imela korajže.

STORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarnice ŽELEZARNA ŠTORE — Izhaja enkrat mesečno — Uredniški odbor: Grafičnik Frido, Gabršček Jože, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.